

راهنمای مدیریت صحنه تصادفات

مؤلفان:

دکتر موسی امیری

دکتر محمدرضا احدی

سرشناسه	: امیری، موسی، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: راهنمای مدیریت صحنه تصادفات/ مولفان موسی امیری، محمدرضا احدی؛ ویراستار فنی محمدزمان حسن پور.
مشخصات نشر	: تهران: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، پلیس راهنمایی و رانندگی، دفتر تحقیقات کاربردی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۶۲ ص
موضوع	: رانندگی -- حوادث -- مدیریت
موضوع	: Traffic accidents-- Management
موضوع	: ترافیک -- پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع	: Traffic safety
موضوع	: مسئولیت ناشی از حوادث رانندگی
موضوع	: Liability for traffic accidents
رده بندی دی‌سی	: ۱۲۵/۳۶۳
رده بندی کنگره	: HE۱۳۹۵۵۶۱۴/۲الف
شناسه افزوده	: احدی، محمدرضا، ۱۳۳۹ -
شناسه افزوده	: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. پلیس راهنمایی و رانندگی. دفتر تحقیقات کاربردی
وضعیت فهرست‌نویسی	: سایر

عنوان کتاب: راهنمای مدیریت صحنه تصادفات
 مؤلفان: دکتر موسی امیری و دکتر محمد رضا احدی
 ناشر: مرکز تحقیقات کاربردی پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا (Trahvar@police.ir)
 ناظران فنی: دکتر غلامرضا شیران، دکتر سیدرضا مهماندار
 ویراستار ادبی: فاطمه رضایی
 جلد و صفحه‌آرایی: فاطمه رضایی
 چاپ و صحافی: سایه سیاق فارابی
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 چاپ: پاییز ۱۳۹۵
 قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۱۸۷-۴-۳
 نشانی: شهرک آزمایش، پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا، مرکز تحقیقات کاربردی
 تلفن: ۸۱۲۵۳۴۱۲ دورنگار: ۸۱۲۵۳۴۲۶
 کلیه حقوق این اثر به پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا تعلق دارد.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۲		سختن ناشر
۱۳		مقدمه مؤلفان
۱۵		فصل اول: آشنایی با واژه‌ها و مفاهیم ایمنی
۱۶		۱-۱: مقدمه
۱۸		۲-۱: تعاریف واژه‌ها
۱۹		۳-۱: مفاهیم ایمنی سوانح
۲۶		۴-۱: مقدمه‌ای بر مدیریت سوانح ترافیکی
۲۹		فصل دوم: دسته‌بندی سوانح و بلاای
۳۰		۱-۲: مقدمه
۳۰		۲-۲: سوانح و بلاای طبیعی
۳۵		۳-۲: سوانح و بلاای غیرطبیعی
۳۶		۴-۲: سوانح ترافیکی
۴۳		فصل سوم: مدیریت صحنه تصادفات
۴۴		۱-۳: مقدمه
۴۶		۲-۳: مدیریت سوانح ترافیکی
۴۹		۱-۲-۳: اهداف، استراتژی‌ها و زیرساخت‌های مدیریت سوانح ترافیکی
۵۳		۳-۳: مدیریت صحنه تصادفات
۵۵		۴-۳: مدیریت صحنه در کشورهای مختلف
۵۵		۱-۴-۳: سیستم مدیریت سوانح مؤسسه داخلی ملی ایالات متحده آمریکا
۵۸		۲-۴-۳: سیستم مدیریت سوانح داخلی استرالیا
۶۵		۳-۴-۳: سیستم مدیریت هماهنگ سوانح نیوزیلند
۷۴		۴-۴-۳: هیئت ارتباطی خدمات اضطراری لندن (انگلستان)
۷۵		۵-۴-۳: آفریقای جنوبی
۴۳		فصل چهارم: نقش‌ها و مسئولیت‌ها در صحنه تصادفات
۷۸		۱-۴: مقدمه

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۷۹	۲-۴: اهداف و عناصر مدیریت صحنه تصادفات
۸۰	۴-۲-۱: آثار نبود مدیریت صحنه تصادفات
۸۳	۴-۲-۲: تعیین زیربخش‌های ساختار امداد جاده‌ای
۸۶	۴-۳: سازمان‌های مرتبط با مدیریت صحنه تصادفات
۹۰	۴-۴: وظایف سازمان‌های دخیل در مدیریت صحنه تصادفات
۹۰	۴-۴-۱: نیروهای انتظامی
۹۰	۴-۴-۲: نیروهای آتش‌نشانی و یا جمعیت هلال‌احمر
۹۱	۴-۴-۳: مراکز امداد دهنده خدمات فوریت‌های پزشکی
۹۲	۴-۴-۴: سازمان راهداری
۹۳	۴-۴-۵: شرکت‌های پاک‌کش و مسئول بازسازی مسیر
۹۴	۴-۴-۶: رسانه‌ها
۹۴	۴-۴-۷: سرویس‌های خبری
۹۵	۴-۴-۸: پزشکی قانونی
۹۵	۴-۴-۹: شرکت‌های خصوصی خدمات رانندگی خطرناک
۹۷	۴-۴-۱۰: ارائه الگوی ارتباطات میان‌رگانی در مدیریت امداد جاده‌ای
۱۰۱	فصل پنجم: مراحل مدیریت صحنه تصادفات
۱۰۲	۵-۱: مقدمه
۱۰۴	۵-۲: اطلاع از وقوع حادثه و شناسایی محل حادثه
۱۱۲	۵-۳: پاسخ‌گویی و اطلاع‌رسانی به رانندگان
۱۲۱	۵-۴: مدیریت صحنه حادثه
۱۲۸	۵-۵: پاک‌سازی و بازیابی صحنه
۱۳۵	فصل ششم: معیارهای زمانی در مدیریت صحنه تصادفات
۱۳۶	۶-۱: مقدمه
۱۳۹	۶-۲: زمان رسیدن به صحنه
۱۴۴	۶-۳: زمان پاسخ‌گویی و رسیدگی
۱۵۱	۶-۴: زمان بازیابی مسیر

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۵۵	فصل هفتم: فرماندهی صحنه حادثه.....
۱۵۶	۱-۷: مقدمه.....
۱۶۰	۲-۷: خصوصیات و جایگاه سامانه فرماندهی صحنه.....
۱۶۴	۳-۷: فرماندهی صحنه از منظر سازمانی.....
۱۶۹	۴-۷: ساختار سامانه فرماندهی صحنه.....
۱۷۶	۱-۴-۷: توان سامانه فرماندهی حادثه.....
۱۷۷	۵-۷: چرچوب و ساختار آموزشی کارکنان درگیر در صحنه.....
۱۸۵	فصل هشتم: عوامل اثر بر تصادفات.....
۱۸۶	۱-۸: مقدمه.....
۱۸۹	۲-۸: عوامل مؤثر بر مواجهه با خطر.....
۱۹۴	۳-۸: عوامل مؤثر بر رخداد تصادفات.....
۲۰۱	۴-۸: عوامل مؤثر بر شدت تصادفات.....
۲۲۲	۵-۸: عوارض و پیامدهای تصادفات.....
۲۳۱	فصل نهم: برنامه پس از سانحه.....
۲۳۲	۱-۹: مقدمه.....
۲۳۴	۲-۹: مراقبت‌های پیش‌بیمارستانی.....
۲۳۴	۱-۲-۹: مراقبت‌ها.....
۲۳۵	۲-۲-۹: محیط بیمارستانی.....
۲۳۶	۳-۲-۹: توان بخشی.....
۲۳۶	۳-۹: ارزیابی و مستندسازی عوامل مؤثر در تصادفات.....
۲۴۳	۴-۹: راهکارهای ارزیابی مدیریت سوانح.....
۲۴۹	۵-۹: روش‌های استانداردسازی اجرای مدیریت سوانح.....
۲۵۵	منابع و مراجع.....
۲۵۹	واژه‌نامه.....

با وجود اینکه حمل و نقل سریع و ایمن، یکی از پیش‌نیازهای رونق اقتصادی کشورها قلمداد می‌شود؛ ولی متأسفانه عوارضی در جامعه امروز به‌جای می‌گذارد که مهم‌ترین آن، وقوع سوانح ترافیکی است. سوانح ترافیکی در همه جوامع به تناسب زیرساخت‌ها و ساختار فرهنگی آن تبعات فراوانی دارد که از آن جمله می‌توان این موارد را نام برد؛ کاهش ایمنی راه‌ها، اتلاف وقت مسافران، کاهش ظرفیت راه‌ها، تأخیر در حمل و نقل، آلودگی زیست‌محیطی، افزایش مصرف سوخت، حوادث انسانی و از همه مهم‌تر، تلفات و ضایعات انسانی و ازدست‌دادن سرمایه‌های ملی. استقرار مدیریت سوانح ترافیکی در کشور، راه‌حل روشن و بدیع این مسئله است که می‌تواند حوادث و سوانح ترافیکی را سامان دهد و از عوارض و تبعات مرتبط به آن بکاهد. البته یکی از پیچیدگی‌های این مسئله هر کشور، اقدام مشترک فرابخشی و چنددستگاهی است.

هنگام رخ‌دادن یک حادثه ترافیکی، باید چندین دستگاه امدادی و خدماتی در کنار هم و هماهنگ باهم، طبق یک شیوه‌نامه اقدام مشترک به حل این مسئله و کاهش عوارض آن و نیز نجات مصدومان بپردازند. ترویج فرهنگ، یعنی انجام عملیات مشترک فرابخشی و چنددستگاهی، نیازمند یک سازوکار تعریف‌شده و تریس و تعلیم آن در مراکز علمی و دانشگاهی است تا این روش و رویه به شیوه جاری مبدل گشت و از عوارض مربوط به صحنه تصادفات کاسته شود.

کتاب حاضر با عنوان راهنمای مدیریت صحنه تصادفات، ترویج فرهنگ کار چنددستگاهی و ارائه شیوه‌های آشنایی با مراحل کار و انجام وظایف توسط دستگاه‌های مختلف بوده و در نه فصل تألیف و تقدیم مخاطبان گرامی گردیده است.

مباحث فصول مختلف این کتاب عبارتند از: آشنایی با واژه‌ها و مفاهیم ایمنی، دسته‌بندی سوانح و بلایا و پرداختن به وظایف مدیر صحنه و شرحی از مدیریت صحنه در کشورهای دیگر، نقش‌ها و مسئولیت‌های دستگاه‌های درگیر، بیان مراحل گوناگون مدیریت صحنه، اطلاع از وقوع تا پاک‌سازی صحنه تصادفات، نقش معیارهای زمانی در مدیریت صحنه، سامانه فرماندهی صحنه، عوامل مؤثر در مواجهه با تصادفات و برنامه پس از سانحه که شامل ارزیابی و مستندسازی و روش‌های استاندارد اجرای مدیریت سوانح است.

شاید این کتاب، اولین اثر در زمینه شرح و تبیین وظایف دستگاه‌ها در صحنه تصادفات در کشور باشد و به‌طور قطع، خالی از ایراد و اشکال نیست؛ امیدواریم با ارشادات اساتید فن و متخصصان این حوزه در ویرایش‌های بعدی از کاستی‌های کتاب کاهش یابد.

در مراحل تألیف از جمع‌آوری تا فرآیند چاپ از اظهار نظر دوستان فرهیخته بهره‌گیری گردید که بدین وسیله از همه آن‌ها تقدیر و قدردانی می‌گردد، به‌ویژه از تلاش و مساعی مرکز تحقیقات کاربردی پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا و جناب سرهنگ شهریار بهزاد بصیرت کمال تشکر و سپاس‌گزاری را داریم.

دکتر موسی امیری - دکتر محمدرضا احدی

تابستان ۱۳۹۵